

Mál nr. 114/2023**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Sjúkdómatrygging.****Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Upplýsingaskylda váttryggðs.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 23. mars 2023, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 9. maí 2023, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemd M, dags. 15. maí 2023.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M sótti um líf- og sjúkdómatryggingu hjá V með beiðni dags. 20. nóvember 2019. Haustið 2022 fór að bera á taugaköstum hjá M sem var í kjölfarið greindur með MS sjúkdóminn. Með tónstilkynningu dags. 25. október 2022 sótti M um bætur úr sjúkdómatryggingu sinni hjá V sem hafnaði bótaskyldu með bréfi dags. 5. janúar 2023 auk þess sem sjúkdómatryggingunni var sagt upp. Byggði V á því að M hafi ekki veitt fullnægjandi heilsufarsupplýsingar í umsókn sinni um trygginguna. Er þar annars vegar um að ræða svar M við spurningunni hvort hann hafi haft sjúkdóma, vandamál eða einkenni frá taugakerfi; lömun, heila- og mænisigg (MS), hreyfitaugasjúkdóm (MND), svima, dofa, skjálfta eða höfuðverk en M merkti ekki við á umsókn að hann hafi haft slík einkenni. Hins vegar var það spurning varðandi það hvort M hafi nú eða áður haft sjúkdóm/vandamál frá augum eða eyrum. Merkti M á sama hátt ekki við á umsóknina að hann hefði haft slík einkenni.

V vísar til upplýsinga í sjúkraskrá M, sem aflað var í kjölfar tónstilkynningar hans, en þar kemur fram að hann hafi árið 2018 fengið skyntruflun í hægri fótlegg upp að mjöðmum og að fyrir um átta árum hafi hann fengið verk við augnhreyfingar í hægri auga, séð „fjólubláar“ stjörnur og sjón hafi versnað. Hafi hann farið til augnlæknis og að grunur væri um sjóntaugabólgu. V byggir á því að ef M hefði svarað ofangreindum spurningum játandi hefði umsókn hans verið samþykkt með eftirfarandi takmörkun: „Undanskilið áhættu félagsins eru tauga- og hrörnunarsjúkdómar“. Ofangreind einkenni frá augum hefðu ein og sér dugað til þess að sett yrðu slík takmörkun á trygginguna. Ætla megi að M hafi átt að vera meðvitaður um svo veruleg fyrri einkenni frá augum og einnig dofa í hægri fæti sem náði að mjöðm. Er það mat V að upplýsingaskylda við töku tryggingar hafi verið vanrækt og í því mæli að ekki teljist óverulegt, sbr. 83. gr. laga nr. 83/2004.

M krefst bóta úr sjúkratryggingunni og telur höfnun V óréttmæta og að hann eigi rétt á að fá hámarksbætur úr umræddri tryggingu. M var ekki kunnugt að hann væri með sjúkdóm eða vandamál í augum. Hann fór til læknis þann 2. október 2019, vegna vottorðs vegna ökuleyfis og þar kemur fram „sjón mælist innan marka án gleraugna og sjónsvið óskert“. Áður hafði M farið til læknis þegar hann var fjórtán ára gamall og þá var grunur um sjóntaugabólgu sem gekk niður á fáeinum vikum. Ekki taldi læknir, né hann sjálfur, að um neitt alvarlegt væri að ræða, hvað þá eitthvað varanlegt. Varðandi spurningu í umsókn um sjúkdóma, vandamál eða einkenni frá taugakerfi, þá gengu einkenni sem M var með árið 2018 til baka á einni viku og var verkjalaust. Hvorki M né læknir hans töldu neina ástæðu til að hafa áhyggjur af þessu og var M í góðri trú um að þetta væri eitthvað minniháttar og tímabundið vandamál. Honum var aldrei tjáð að þetta gæti haft nokkuð að gera með taugakerfi eða væri neitt alvarlegt yfir höfuð. Þá er engin saga um taugasjúkdóma í ætt M. Telur M engan veginn hægt að segja að honum hafi mátt vera kunnugt um að hann bæri einhver vandamál tengt taugakerfi eða augum út frá fyrrgreindum athugasemdum í sjúkraskrá. Enda voru þær minniháttar og var ekki fylgt eftir þar sem svo var talið. Þess fyrir utan er algjörlega ósannað, að þau smávægilegu vandamál sem M kvartaði undan tengist á neinn hátt MS sjúkdómnum.

Í viðbótarathugasemdum sínum hafnar M því að það sem skráð er í sjúkraskrá sé það sem var sagt við hann orðrétt. Varðandi fótinn þá hafi honum verið illt í fætinum og með smá ójafnvægi og vandamál frá augum voru ekki tengt sjóntaugabólgu, hann hafi haft nær fullkomna sjón alla daga, er einungis með -1,75 í styrkleika og notar aðeins gleraugu til að keyra.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýst um það hvort M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína við tryggingatöku á þann hátt að það leiði til þess að bótaréttur falli niður sbr. 83. gr. um vátryggingarsamninga. Samkvæmt 1. mgr. 83. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga ber félagið ekki ábyrgð ef upplýsingaskylda er vanrækt með sviksamlegum hætti. Er því ekki borið við af V að M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína með sviksamlegum hætti og verður því ekki fjallað nánar um 1. mgr. 83. gr. laganna. Þá kemur til skoðunar hvort skilyrði 2. mgr. 83. gr. laganna séu uppfyllt. Þar kemur fram að fella megi ábyrgð félagsins niður í heild eða að hluta ef vátryggingartaki eða vátryggður hafi ella vanrækt upplýsingaskyldu sína í þeim mæli að ekki telst óverulegt. Við mat á því verður að líta til 3. mgr. 83. gr. laganna varðandi það hvaða viðmiða eigi að líta til. Í fyrsta lagi skal skoða hvaða þýðingu vanrækslan hafði fyrir mat V á áhættunni. V hefur vísað til þess að hefðu legið fyrir upplýsingar um sjóntaugabólgu og skyntruflanir í hægri fótlegg og handlegg hefði M ekki fengið sjúkdómtryggingu án takmörkunar vegna tauga- og hrörnunarsjúkdóma. Vísar V til vinnureglna um áhættumat í persónuþryggingum. Ekki hafa þó verið lögð fram gögn sem styðja þá afstöðu. Í öðru lagi varðandi mat á sök M verður að líta til þess sem fram kemur í sjúkraskrá M sem er samtímagagn um hvað M vissi eða mátti vita þegar hann sótti um trygginguna. Í fyrirliggjandi sjúkraskrá heilsugæslunnar í Mjódd fyrir tímabilið frá 20. nóvember 2014 til 20. nóvember 2019 koma engar upplýsingar fram um einkenni frá taugakerfi, hvorki frá augum né fótum. Upplýsingar um þau einkenni koma fyrst fram í göngudeildarskrá LSH dags. 12. október 2022. Þar segir: „Hann fékk sjóntaugabólgu þegar hann var 14 ára. Þá varð hann tímabundið alveg blindur á því auga og með verki. Hefur að mestu jafnað sig á því. Þá fékk hann greinilega klaufsku/dofa í hægri fótlegg árið 2019. Varði í nokkra daga.“ Ítarlegri lýsingu á þessum einkennum er svo að finna í göngudeildarskrá LSH dags. 20. október 2022. Í skránni eru talin upp „köst“ sem M hefur fengið. Þar er talað um skyntruflun í hægri fótlegg upp að mjöðmum um 2018, skyntruflun í hægri handlegg en M muni ekki hvenær það var eða hvað stóð lengi og svo verkir við aughreyfingar í hægri auga fyrir um 8 árum. Þau einkenni hafi náð hámarki á um viku. Í skránni kemur ekki fram hvaðan þessar upplýsingar eru fengnar, hvort þær séu hafðar eftir M sjálfum, móðursystur hans sem var með honum í viðtalinu eða komi fram í öðrum gögnum. Því liggja engin samtímagögn fyrir sem geta varpað ljósi á það hvaða upplýsingum um heilsufar sitt, M bjó yfir þegar hann sótti um sjúkdómtrygginguna þann 20. nóvember 2019. Kveðst hann sjálfur aldrei hafa heyrt orðið sjóntaugabólga né hafa tengt einkenni frá fæti við taugakerfi. Engin eftirfylgni virðist hafa verið hjá læknum með þessi einkenni sem gengu öll yfir á stuttum tíma og enga skráningu er að finna í sjúkraskrá um þessi einkenni. Því verður að mati nefndarinnar ekki unnt að líta svo á að M hafi verið með sjúkdóm, vandamál eða einkenni frá taugakerfi eða augum sem honum hafi borið að greina frá við töku tryggingar. Það að þessi einkenni hafi verið tengd MS sjúkdómnum við greiningu hans árið 2022 telst ekki fullnægjandi sönnun þess að M hafi vitað eða mátt vita að þetta teldust vera sjúkdómur, vandamál eða einkenni frá taugakerfi eða augum sem honum bar að greina frá á umsókn um trygginguna. V ber sönnunarbyrði fyrir því að M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína í þeim mæli að ekki telst óverulegt og verður að mati nefndarinnar að telja að sú sönnun hafi ekki tekist. Þannig verður ekki talið að M hafi sýnt af sér saknæma háttsemi. Þegar af þeirri ástæðu þarf ekki að kanna hvort þriðja skilyrði lagagreinarinnar er uppfyllt. Að öllu framangreindu virtu verður ekki talið að M hafi verulega vanrækt upplýsingaskyldu sína á þann hátt að fella megi niður ábyrgð V í heild eða að hluta.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr sjúkdómtryggingu hjá V.

Reykjavík, 6. júní 2023.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir